Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St Jersey City, N.J. 07302
Телефони (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК XC. Ч. 60. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 31-го БЕРЕЗНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 31, 1983 No. 60. VOL. XC.

П. Тарнавського переобрано на голову Філядельфійської Округи УНС

Філядельфія, Па. (с.г.). — У неділю, 13-го березня ц.р., тут, у залі власного Дому, відбулися звичайні Річні збори Метрополітального Окружного Комітету Відділів УНС Філядельфійської Округи, яка об'єднує 40 відділів, що разом нараховують біля 7,000 членів.

Збори відкрив голова Округи Петро Тарнавський, який привітав понад 50 присутніх урядовців та конвенційних делегатів. Він також привітав заступника головного предсідника д-ра Мирона Куропася, який перший раз брав участь в нарадах Філядельфійської Округи. Також він вітав й інших членів Головного Уряду, які замешкують на терені Округи і були присутні, а саме головного контролера проф. д-ра Богдана Гнатюка, головних радних Івана Одежинського і Василя Пастушка та головного організатора Степана Гавриша.

Відтак згідно з денним порядком обрано президію Зборів, а саме: д-ра Богдана

Петро Тарнавський

Гнатюка на голову; протоколянтом обрано мґра Василя Колінка. Номінаційну комісію, що її вже раніше покликала Управа, затверджено в складі: інж. Іван Скіра, Іван Княгницький і інж. Богдан Одежинський.

Подякувавши в імені президії, д-р Гнатюк привітав всіх присутніх і запросив секретаря попередніх Річних зборів мгра Володими-

(Продовження на ст. 3-ій)

Республіканки вшанували трьох діячів

Після відзначень (зліва): Джін Джерард, амбасадор ЗСА до ЮНІСЕФ; конгресмен Вілліям Ґрін з Ню Йорку; Марія Душник; Джан Д. Ладж, американський амбасадор у Швайцарії та лавреат „Шевченкової Грамоти Волі"; Софія Чехлєвска, касир Жіночого крайового республіканського клюбу; Рой Ґудман, сенатор Нюйоркського стейту і голова Республіканського комітету, нюйоркський повіт; адв. Джозеф Чехлєвскі; і Теодора Сидор. М. Душник і Т. Сидор є членами Клюбу і працюють в його етнічній секції.

Ню Йорк, Н.Й. — У суботу, 12-го березня ц.р. Жіночий крайовий республіканський клюб відзначив тут Барбару Буш, дружину віцепрезидента Америки Джорджа Буша, та двох інших осіб за їхні патріотичні заслуги.

Крім Барбари Буш, якій надано нагороду „Республіканська Жінка Року", був нагороджений Джордж Б. Прайс, емеритований генерал, якому надано нагороду „Визначного Патріота", та Едвіна Сандис, внучка Вінстона Черчілля, якій надано нагороду „Визначної Артистки-Скульптора".

Під час прийняття сопрано Метрополітальної опери Леонтин Прайс, яка є сестрою ген. Прайса, відспівала кілька арій.

ВБИЛИ ГРУЗИНСЬКУ ДИСИДЕНТКУ

Москва. — Нюйоркська газета „Нюздей", покликаючись на дисидентські джерела, поінформувала у виданні з 29-го березня ц.р., що КҐБ-істи замордували грузинську дисидентку Насі Шавманавлі, яка від кількох місяців пробувала протестувати проти потоптання прав людини в Грузії і цілому СССР.

Після її публічного виступу КҐБ заарештувало Насі, а совєтські судді подбали про те, щоб вислати її чимскорше до психічного заведення, де вона в скорому часі померла від спроби совєтських „спеціялістів" змінити її характер спосом впорскнення неприємливих для організму „ліків".

Дисидентські джерела кажуть, що молода вчителька була вже раніше викликувана до КҐБ на „Розмови" і там її перестерігали перед антисовєтською пропагандою і агітацією, якою вона, мовляв, займається. Відмовившись від підпису фальшивого, спрепарованого в КҐБ зізнання і самобичування, вона наразилась на переслідування, звільнення з праці і шикани, які стосують в СССР проти кожного інакодумця. При нагоді одного слідства її побили до крови і вкинули до в'язниці, щоб „там прийшла до себе" бож не випадало, як каже один кореспондент, випуска ти совєтську громадянку скрованленою та ще й у країні, де фізичне побиття „не дозволене".

В інформації дисидентів згадується також прізвище російського мистця-карикатуриста Вячеслава Сисоєва, про арешт якого повідомило совєтське пресове агентство ТАСС, кажучи, що він був „пропагатором американської порнографії", а не артистом переслідуваним за його політичні погляди.

Засуджують дії Нікараґуа

Ню Йорк, Н. Й. — Після кількох днів іноді гарячих дискусій про бої в Нікараґуа, делегація ЗСА залишилася майже одинокою в Раді Безпеки, де вона виступає в обороні центральноамериканських країн, які зазнають постійних актів терору і живуть під загрозою опанування лівими партизанами, організованими, озброюваними і керованими з боку Нікараґуа, Куби і Совєтського Союзу.

Союзники ЗСА — Голляндія, Еспанія і Пакистан заявили в Раді Безпеки ОН, що вони не згідні з американською оцінкою положення і розвитку подій в Нікараґуа і навколо нього. Гондурас і Ель Сальвадор стали по стороні ЗСА.

Міністер закордонних справ Гондурасу Едгардо Паз Барніка заявив у понеділок, 28-го березня: „Нікараґуанці воюють проти нікараґуанців на нікараґуанській землі", — одночасно він засудив нікараґуанські „провокації і погрози Гондурасові".

Міністер закордонних справ Ель Сальвадору Фідель Чавез Мена заявив, що його уряд загрожений „постійним постачанням зброї" сальвадорським повстанцям, в чому Нікараґуа є „останнім звеном у ланцюгу".

В Манаґуа, столиці Нікараґуа, офіційні урядові речники повідомили, що бої проти повстанців продовжуються в провінціях Хінотеґа, Матаґальпа і Нуева Сеговія.

Підписали новий совєтсько-югославський договір

Београд, Югославія. — Під кінець минулого тижня тут підписано новий договір між Югославією і Совєтським Союзом, в якому Москва „повторила давніше визнання незалежного політичного курсу комуністичної Югославії".

У спільному комунікаті, виданому перед від'їздом до Москви совєтського прем'єр-міністра Николая Тіхонова, згадано також про порозуміння в справі торговельної співпраці.

У переговорах не порушувано різниць ідеологічного характеру і закордонної політики, бо обидві сторони старалися виявити максимум „доброї волі".

Тіхонов також провів кількакратні розмови з прем'єр-міністром Мількою Плянінч, президентом Югославії Петаром Стамболічом і головою компартії Міттю Рібічічом.

В комунікаті висловлено погляди обох урядів про зміцнення приязних відносин і співпрацю на „засаді пошани для принципів незалежности, суверенности, територіяльної недоторкальности, рівности і невміщування у внутрішні справи".

Як відомо, Београд часто иритує Москву критикою совєтської політики в Польщі, Афганістані і Камбоджі, або визовом Москві в її претенсіях до провідництва світового комуністичного руху.

Югославія винна Заходові понад 20 більйонів дол. і є одним з головних торговельних спільників з СССР, купуючи більш як половину нафти в СССР.

Тіхонов і Плянінч також підписали договір, встановляючи норми економічної, наукової і технологічної співпраці аж до кінця 1990 року.

РЕҐЕН ОБОРОНЯЄ ПЛЯН ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОБОРОНИ

Вашінгтон. — Президент Роналд Реґен сказав у вівторок, 29-го березня, що якщо ЗСА здатні розробити відповідну оборону проти ракет, він може передбачити якусь форму пропозиції поділитися з Совєтським Союзом здобутками науки і технології, щоб заохотити ліквідацію всіх видів офензивних ядерних ракет.

Відповідаючи критикам його заклику минулого тижня до дослідів над системою протиракетної оборони, який вони назвали „безвідповідальним", президент Реґен заявив, що „неймовірно", щоб єдиним способом збереження миру між СССР і ЗСА було те, що „ніхто не натискає на ґудзика" і пускає „ці жахливі ракети один на одного".

Президент дав інтерв'ю в Овальному бюрі Білого Дому шістьом репортерам, а запитання і відповіді передавалися гучномовцями до залі преси. Це нова форма, побажана кореспондентами, для кращої координації питань Президентові, ніж це було перед тим на звичай них пресових конференціях.

Більшість питань зосереджувалися на питаннях закордонної політики. Президент згрупував їх так: він описав недавні бої між урядовими військами та антиурядовими силами в Нікараґуа як конфлікт фракцій між різними елементами революційної коаліції, яка захопила владу в 1979 році.

Він зробив найвиразніший дотепер натяк на можливе переобрання його, заявляючи, що одна каденція „президентури створює „нестабільність".

Відносно оборонного бюджету, який обговорюється в Конгресі, Президент сказав, що після великодніх вакацій він повідомить чи є можливою якась гнучкість у зниженні видатків.

Президент заперечив тому, що нібито його Адміністрація менше відповідальна щодо природного середовища, ніж попередня, додаючи, що вона „набагато успішніша", видала на розвиток парків та інших подібних заходів більше за два роки, ніж Адміністрація Картера за чотири роки.

Відносно питань ядерної зброї Президент підтвердив, що він продовжує розвивати новий підхід на переговорах у Женеві про ракети середнього засягу. Президент також сказав, що Совєтський Союз відкинув американську пропозицію, щоб два договори про обмеження підземних ядерних випробувань були ще раз обговорені з метою посилення контролі над їх виконанням.

Офіційні представники Адміністрації повідомили, що головний делеґат на переговорах у Женеві про ракети середнього засягу Пол Ніці, повідомив совєтську сторону в понеділок, 28-го березня, про нові американські ідеї перехідної угоди. Наступні засідання в женевських переговорах буде новляться 17-го травня. До того часу Президент остаточно опрацює нову пропозицію, а тепер, Президент передасть союзникам основні положення нової тимчасової угоди.

У МАДРИДІ ВІДЗНАЧЕНО П'ЯТЬ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК

ЗАЯВА ДЕЛЕҐАЦІЇ ЗСА З НАГОДИ МІЖНАРОДНОГО ДНЯ ЖІНКИ

Мадрид (УІС „Смолоскип"). — В Міжнародний день жінки, який відзначають у березні кожного року у цілому світі, голова делеґації ЗСА на Гельсінкські наради в Мадриді Макс Кемпелмен оголосив спеціяльну заяву, в якій поіменно згадується п'ять українських жінок-політв'язнів і політзасланців.

Гельсінкська конференція в Мадриді буде перервана на час Великодних свят і згодом знову продовжуватиметься. Дотепер не знайдено компромісової формі для кінцевої декларації.

У склад делеґації ЗСА входить далі Орест Дейчаківський, Вашінгтон, працівник Гельсінкської Комісії Конгресу ЗСА.

Нижче подаємо повний текст заяви М. Кемпелмена з нагоди Міжнародного дня жінки:

„Цього тижня Міжнародний день жінки був відзначений у цілому світі. У цей сам час ми тут, у Мадриді, вступили вже в третій рік нарад, пробуючи знайти порозуміння у рамках Прикінцевого Гельсінкського Акту. Тепер же слід відзначити щось дуже надзвичайне—жінок, мужність і діяльність яких була суттю наших дискусій.

Нелюдяне трактування совєтською владою своїх власних громадян, які пробували внести в життя своїх спільнот дух Гельсінкських угод, виявилось теж у ставленні до жінок-в'язнів. У цьому влада не робить різниць поміж в'язнями-чоловіками і в'язнями-жінками. Серед 51 членів Гельсінкських груп, які були заарештовані і ув'язнені совєтськими властями в тюрмах, концтаборах і на засланні, є сім жінок.

Американська делеґація хоче відзначити їх і їхніх подруг-співробітниць, оголошуючи їхні імена, щоб вони були відомі і відзначені всіма іншими.

Оксана Мешко, член Української Гельсінкської Групи, була повновно засуджена в 1981 році, маючи 75 років віку, — вона хвора диябетом і гіпертонією — на 6 місяців табору і 5 років заслання.

Оксана Попович, має 58 років, офіційно визнана інвалідом, була ув'язнена в таборі суворого режиму, куди вона на милицях прибула в 1975 році, за „антирадянську агітацію і пропаганду". Вона стала членом Української Гельсінкської Групи, відбуваючи свій строк табору; зараз, будучи важко хворою, перебуває на засланні.

(Закінчення на стор. 4)

В Америці

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ справ маленької держави-острова Ґренади, виступаючи на сесії Об'єднаних Націй в Ню Йорку, висловив побоювання, що ЗСА плянують інвазію на його країну, після того, як в Америці помічається посилена кампанія не тільки проти існуючого в Ґренаді соціялістичного і прокубинського уряду, але також проти будови великого летовища для приземлення пасажирських евентуально військових літаків. Летовище, як відомо, будують кубинські спеціялісти і робітники з технічною допомогою Совєтського Союзу. Речники Уряду ЗСА назвали ці обвинувачення Ґренади „смішними" і „неповажними". Джейн Киркпатрик, амбасадор ЗСА до ОН дивувалася, що міністер Юнісон Вайтман вважав за потрібне виносити цю справу на сесії ОН. Америка, очевидно, має застереження до совєтської присутності в Карайбському обширі, але не плянує жадних інвазій.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН запропонував Совєтському Союзові новий плян для обмеження міжконтинентальних нуклеарних ракет і зменшення ракет середнього засягу в Европі, який дещо різниться від первісного пляну, а головно тим, що він обмежує ракетні ґнізда до 100 по кожній стороні із силою не більше як 300 нуклеарних головок. Згідно з раніпшим пляном Західня Европа, якщо б не дійшло до жадної зміни, посідала б 6 464 крилатих ракет і 108 типу Першинґ-2, інсталяція яких розпічнеться в грудні ц.р.

ЛІДЕРИ РЕЛІГІЙНИХ груп запропонували президентові Роналдові Реґенові покликати до життя спеціяльну комісію, завданням якої буде перевірити справу поширення порнографії і випрацювати пляни для зупинення масового поширення цього матеріялу, головно серед молоді і дітей. Якщо, однак, не можливо буде створити комісії, то Президент повинен найменувати координатора між Урядом і зацікавленими цією справою групами, щоб таким чином спільними силами поборювати цю „індустрію зла", яка поширилася і зросла до висоти 6 більйонів долярів річно. Президент пообіцяв переглянути рекомендації релігійних груп.

ДЕВ'ЯТЬ ГРУП ОХОРОНИ довкілля підтримали номінацію Вілліяма Ракелсгаза на директора федеральної Агенції і просять президента Роналда Реґена відвернути „загрозу і хаос", які створились на цьому відтинку в попередніх місяцях коштом здоров'я багатьох тисяч громадян і витрати мільйонів долярів на непотрібні речі, замість скерувати їх на відчищення довкілля від отруйних і шкідливих хемікалій.

КОЛИШНІЙ ПРЕЗЕДЕНТ Джиммі Картер приїде внедовзі до Вашінгтону, щоб поінформувати президента Роналда Реґена і його найближчих співробітників про свою подорож до країн Близького Сходу. Картер недавно відвідав Єгипет, Ізраїль, Марокко, Йорданію, Саудійську Арабію, Ливан і Сирію. Під час 17-денної подорожі Картер, будучи в Єгипті, зустрічався з представниками Палестинської Визвольної Організації. З огляду на велике свято Великодня зустріч Картера з Реґеном пересунено на квітень, бо Президент також вибирається на п'ятиденну святочну відпустку до Каліфорнії.

ПЕРЕДВИБОРЧА КАМПАНІЯ в Чікаго між двома опонентами і кандидатами на посадника стає чимраз гарячішою. Республіканський кандидат на посадника Бернард Ептон, розгорнув широку кампанію головно серед білого населення, уважаючи, що вибори 12-го квітня ц.р., будуть проходити не по партійній, а расовій лінії. Б. Ептон скористав з того, що теперішній посадник Джейн Бирн відмовилась кандидувати після програ у передвиборах. Останній випадок біля римо-католицької церкви в дільниці білих мешканців, звідки демократичний кандидат на посадника Ґаролд Вашінґтон і кандидат на президента від Демократичної партії Волтер Мондейл, який його супроводжав, мусіли дослівно втікати від обуреної їхньою присутністю товпи, вказує на існуючу атмосферу. Впали кілька образливих слів і Вашінґтон заявив, що за це повинен відповісти Ептон.

У світі

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР Об'єднаних Націй Гавієр Перез де Куеяр, прибувши до Москви, зустрівся там і розмовляв з теперішнім совєтським лідером Юрієм Андроповим. Совєтське пресове агентство ТАСС поінформувало, що темою розмов Куеяра і Андропова були справи роззброєння, Афганістану та інші міжнародні проблеми.

ІЗРАЇЛЬСЬКЕ МІНІСТЕРСТВО охорони здоров'я повідомило в понеділок, 28-го березня, що воно не знайшло жадних слідів затруєння в шістьох палестинських дівочих школах на окупованому західньому березі ріки Йордан, де сотні школярів захворіли. За останні п'ять днів кількість випадків захворювання в школах Дженін і сусідньому Арраба осягла 300 осіб і викликала напруження в цих звичайно спокійних містах та обвинувачення в навмисному затруєнні дівчат з політичних причин. Генеральний директор міністерства охорони здоров'я Барух Модан заявив в інтерв'ю в ізраїльському радіо, що 15 спеціялістів з армії, міністерства охорони здоров'я і цивільної адміністрації західнього берега ріки Йордан після відповідних лябораторних досліджень прийшли до висновку, що причиною захворювань не було затруєння. Нудота, звороти голови, часткове послаблення зору, приспішене биття серця не виключають можливости, що діти захворіли психосоматичною хворобою, заявив Модан.

ВІЙСЬКОВИЙ ПРАВИТЕЛЬ Пакистану Мохаммед Зія уль-Гак повідомив про закінчення цензури над пресою, але одночасно попередив, щоб газети проявляли самообмеження і продовжували цензуру. Цензура була введена в Пакистані в 1979 році.

ЯПОНСЬКА ПРЕСА повідомляла останнім часом з Токіо про акти вандалізму і садизму, виконані студентами та учнями японських шкіл. Взірцева колись японська школа з примірними її вихованцями виявилася також заражена бацилою злочинности і руйнування. Серія варварських інцидентів, в яких брали участь школярі і молодь, змусила міністра освіти заснувати спеціяльну комісію, яка вивчила б цю проблему і запропонувала відповідні виховні заходи. Прем'єр-міністер Ясуґіро Накасоне заявив, що знаходження способів припинення актів терору в школах буде першочерговим завданням його уряду.

ВИСОКОПОСТАВЛЕНА ОФІЦІЙНА особа Палестинської Визвольної Організації зустрічалася в понеділок, 28-го березня, з лідерами Йорданії і обговорювала питання ролі короля Йорданії Гуссейна в запропонованих американцями переговорах про мир на Близькому Сході. Політичний директор ПВО і речник закордонних справ Фарук Каддумі зустрічався двічі з міністром закордонних справ Йорданії Марваном аль-Кассемом і заявив, що ПВО і Йорданія „ідуть у правильному напрямі".

ІРАН ПОПРОСИВ У ПОНЕДІЛОК, 28-го березня, своїх сусідів у Перській затоці допомогти припинити витік нафти в море з декількох джерел, які були пошкоджені в наслідок воєнних дій і вийшли з-під контролі, посилаючи мільйони барилок нафти денно і загрожуючи тим самим мореплавству, а також прибережним системам опріснення морської води та електростанціям. Посол Ірану в Кувейті Алі Шамс Ардакані закликав країни затоки, крім Іраку, вступити в бій з нечуваною небезпекою занечищення, яке вже охопило 45 квадратових миль. Офіційні особи повідомили, що понад 100,000 барилок ропи плаває в морі приблизно 29 миль на північ від Бахрейну.

Поставили Пречисту на відповідний п'єдестал

Джерзі Ситі, Н.Дж. (Т. Кардашинець). — Темою розмови у редакції „Свобода" з гостею з Марійського Дослідчого Центру в Дейтоні, Огайо, був український культ Пречистої Діви Марії.

Проф. Галина Николишин прийшла до редакції щоденника у супроводі Мирослави Савчак, „щоб висловити велику вдячність українській пресі, а зокрема „Свобода" за „підтримку і розголос для нас, без яких нам неможливо розвиватися та інформувати громадянство". Хто ж ці „ми"?

Проф. Галина Николишин в редакції „Свободи".

Спочатку це був дуже малий гурт ентузіястів, що поставив собі за мету — піднести Царицю України, Українську Пречисту, на належний їй п'єдестал в Світовому Дослідчому Марійському Центрі. Г. Николишин розповіла про пророблену працю і про досягнення, якими може пишатися вся українська спільнота у вільному світі бо вони, ці досягнення, справді не пересічні.

В Дейтоні, при престижевому і одному з найстарших в ЗСА університетів, існує світової слави Марійський Центр, який згромаджує велетенську кількість джерел у 50-ох мовах, що відносяться до культу Пречистої. Вже понад 20 років існує цей Центр, веде магістерські й докторські студії з ділянки Маріології, посідаючи чи не найбільшу у світі Марійську бібліотеку, яку відвідують сотні й сотні вчених з усього світу. Проте ще два-три роки тому в цьому Центрі ніхто не то що не знав, але й не чув про український культ Пречистої, ні про Українську Церкву, ні про український народ.

Коли в цій установі почала працювати на посаді бібліотекарки Г. Николишин, вона зробила жалюгідне відкриття: все візантійське в цьому Центрі утотожнювали з російським, всі надбання українців від початку християнства в Україні в ділянці Маріології зараховували до російських, польських, чеських або до... вірменських джерел. І ось ця скромна жінка, невтомно, з гарячою посвятою почала послідовно добиватися, щоб всі наші надбання виділити в окремий український відділ. За допомогою подібних ентузіястів (згадала вона тих, що підтримали її від самого початку — Степана Кікту з Клівленду та ред. Анатолія Курдидика з Вінніпеґу) почався завзяте змагання за створення українського відділу, (ідею створення якого підпав С

(Продовження на ст. 4)

КОНВЕНЦІЯ ОБ'ЄДНАННЯ СЕНЬЙОРІВ УНС

Керґонксон, Н.Й. — Дев'ята з черги конвенція Об'єднання Сеньйорів Українського Народного Союзу відбуватиметься в цьому році на Союзівці в тижні від 29-го травня до 3-го червня. Реєстрація учасників розпічнеться в неділю, 29-го травня по полудні. Оплата за п'ятиденне перебування на Союзівці (мешкання і харчі) виноситиме 90 долярів від особи. Зголошення разом із завдатком в сумі 10 долярів треба висилати на адресу Союзівки: Soyuzivka, Ukrainian National Ass'n Estate, Kerhonkson, N.Y. 12446; тел.: (914) 626-5641.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Чи нова стратегія Америки?

У своїх останніх двох публічних виступах, передаваних через радіо-телевізійні станції, президент Роналд Реґен виявив, що він дав доручення розпочати, чи радше приспішити вже існуючі досліди над новою зброєю, яка знівечила б значення найстрашнішої теперішньої зброї, якою є ракети на різну віддаль з атомовими ,,головками". Така протиракетна зброя зробила б — за словами Реґена — зайвими перегони у зброєнні та торги за число і якість ракет, які становлять тепер осередок цілої проблеми зброєння і роззброєння.

Заява Регена викликала голосну реакцію однаково в американських політичних колах, як европейських. Кремлівський диктатор Юрій Андропов зразу заявив, що СССР не допустить, щоб Америка порушила у свою користь принцип ,,рівности" збройних сил ЗСА і СССР, бо, осягнувши таку протиракетну зброю, Америка звела б на нівець ввесь совєтський могутній ракетний арсенал. Тому Андропов заповів, що й Совєтський Союз створить таку саму антиракетну зброю, щоби внеможливити Америці несподіваний наскок проти СССР, позбавленого тієї найпевнішої збройної забезпеки, якою є ракети на середню і далеку віддаль. Реґен, передбачуючи, що однаково американські пацифістичні ліберали, як і кремлівські володарі закидатимуть йому, Реґенові, небезпечне порушення принципу ,,збройної рівности", пригадав, що Америка вже мала перевагу над Совєтським Союзом й усією рештою світу, коли вона, а ніхто інший, мала монополь атомової бомби, але, не зважаючи на цю свою збройну перевагу, Америка ніякої аґресивної війни не повела і в майбутньому не поведе.

Американські громадяни і ввесь вільний світ знають, що так дійсно було і буде: від кінця Другої світової війни, аж до часу, коли совєтські шпигуни викрали в Америці й Англії тайну продукції атомової зброї, Америка була безконкуренційною найсильнішою мілітарною потугою, якої, проте, не використовувала для будь -яких власних імперіялістичних цілей. Але совєтські правителі, самі, ламаючи всі договори і безупинно поширюючи свою ,,сферу впливів" де тільки є якийсь слабий пункт у світі, не вірять у миролюбність американської політики і не вірять, що нова протиракетна зброя служила би Америці виключно для самооборони. Відсіль і нові погрози Андропова: адже в офіційній совєтській термінології слово ,,імперіялісти" тотожне з ,,Америкою".

Президент Реґен признав, що не відомо, як довго забере, щоби винайти, перевірити, випробувати і приступити до продукції такої нової протиракетної зброї. Але висловив переконання, що таку зброю можна буде скорше чи пізніше осягнути. Вона змінить дотеперішню стратегію ,,стримування": однаково ЗСА, як СССР, були свідомі, що коли б навіть у першій атаці вдалося нанести противникові страшний удар і знищити частину його збройного арсеналу, то противник матиме ще стільки сили, що у протиударі знищить також противника. Тому й раз-у-раз ми чували і чуємо, що у війні за атомової доби не може бути переможців, бо обидві сторони, всі взагалі причетні до такої війни, будуть переможені, знищені.

Із винаходом протиракетної зброї той страх минувся би. Але напевно почались би у лябораторіях, діючих для військових цілей, досліди над унешкідливленням тієї протиракетної зброї. Бо так завжди бувало. Коли у старинному світі винайшли спис, то проти нього винайшли щит, спершу дерев'яний, потім металевий. Коли появився кріс і невдовзі після того скоростріл — винайшли танк, супроти нього піхота безборонна. Але не довго треба було чекати, коли протитанковою зброєю стала базука. І коли ракети стали смертельною загрозою для літаків, то фахівці почали вираховувати, якої висоти повинні триматися літаки, щоби їх не викрили наземні радарні споруди. Ото ж від найдавніших часів людський ум працює над тим, щоб кожній новій зброї протиставити таку іншу, яка поменшить чи цілком знівечить вартість тієї першої. Говорити нині, що ракети на кожну віддаль стануть ,,безвартними", ,,перестарілими", ,,непридатними" для военного вжитку — може трохи і смішно, бо занадто передчасно.

Реґен має рацію, коли покликається на обов'язок думати не тільки про безпеку нашого покоління, а й прийдешніх поколінь, коли нас не стане. Нова оборонна стратегія, що її тепер поручає Реґен після довгих нарад з генералами і науковцями, має саме на увазі не нашу ґенерацію, за якої ледве чи можна буде створити таку нову зброю — для оборони проти смертоносних ракет. Але людський ум і людський дух незглибимі — і можна поділяти оптимізм Реґена, що й у цьому випадку переможе винахідливість.

М. Петрович

ДАЛЬШИЙ КРОК ВПЕРЕД

З прибуттям на Захід нової польської еміґрації, переважно з рядів ,,Солідарности", дуже пожвавилися заходи в напрямі нормалізації польсько-українських стосунків. Правда і до того часу було чимало ентузіястів цієї справи з одного і з другого боку з далекоперспективним поглядом на політичне значення польсько-української співпраці, але серед старої еміґрації як польської, так і української ці заходи не знаходили особливо широкого відгуку. Надто живими серед них були ще старі, слушні чи неслушні, ресентименти і спори, хоч, правду кажучи, за сучасних умов вони втратили будь-яке практичне значення. Не надто переконував і найважливіший арґумент — що і українці і поляки мають одного спільного ворога — російський імперіялізм з яким успішно тільки об'єднаними силами можна боротися.

Серед рядів нової польської еміґрації, що на своїй батьківщині недавно ще мала нагоду віч на віч спостерігати, хто є головним спричинником невдач усіх польських починань жити справжнім самостійним життям — ідея творення спільного польсько-українського фронту боротьби з російським імперіялізмом знайшли широку популярність. До того ж ця еміґрація позбавлена вже старих ресентиментів, незацікавлена ,,спірними" справами кордонів, понад сорока роками віддалена від періоду міжвоєнної Польщі і того польсько-українського ворогування, яке ще дотепер тяжить на старій польській та українській еміґрації. Отже з представниками цієї нової польської еміґрації можна забратися до реалізації політичної польсько-української співпраці.

Великою практичною допомогою в цьому напрямку послужив посталий заходами видатного польського католицького діяча о. проф. Францішка Бляхніцького польський центр у Карльсбергу (НФР—Пфальц), в якому, як ми вже про це повідомляли, відбулися польсько-українські зустрічі, на яких обговорювався політичний аспект польсько-української співпраці. Широко ці справи обговорив у своїй доповіді ентузіяст польсько-української співпраці ред. Єжи Іранек-Осмецький.

У рамах цієї акції відбулася 5-го і 6-го березня 1983 року нова польсько-українська зустріч, яку цілком сміло можна назвати дальшим важливим кроком в напрямі здійснення польсько-української співпраці вже не лише на відтинку теоретичних, наукових чи дискусійних розмов, а з перспективою реалізації віддавна вже запляновaної світової польсько-української конференції, а там і спільних політичних дій. Не треба тут ще раз підкреслювати важливости здійснювання такої спільної польсько-української акції. І з польського і з українського боку не раз уже падали розсудливі голоси, що поляки та українці дві найбільші нації в совєтському імперському бльоці, отже вони спільними силами можуть куди успішніше боротися зі спільною загрозою і бути об'єднуючим чинником для інших менших народів. Усі ці ідеї висловлені великою мірою в маніфесті ,,Християнської служби визволення народів", організації, яка постала з ініціятиви о. проф. Ф. Бляхніцького в Карльсбергу.

В останній польсько-українській зустрічі в Карльсбергу взяли участь 27 осіб, при чому до нарад прислуховувалося і чимало польської молоді. Не всі запрошені поляки та українці мали змогу приїхати на цю зустріч з тих чи інших причин. Та,не зважаючи на все, на цій зустрічі поважно та ділово продискутовано цілий ряд проблем, що їх коротко з'ясував ред. Іранек Осмецький у своїй доповіді ,,Основні напрямні проблеми" так: справи організації польсько-української співпраці; справи світової польсько-української конференції; справи співпраці на два фронти — щодо західнього світу і щодо наших обидвох народів на їх батьківщинах; справи популяризації польсько-української співпраці почерез радіовисильні, які передають на Схід (зокрема ,,Радіо Свобода" та ,,Вільна Европа"); справи організаційних форм діяльности, організаційного комітету для відбуття світової польсько-української політичної конференції та ряд інших питань.

З українського боку досить обширно поінформовано польських учасників зустрічі про сучасне становище в Україні й зокрема підкреслено неспівмірно більший тиск совєтсько-російського теророизму на українців, та пов'язані з тим вже мільйони жертв, що й стало причиною куди меншої політичної активности українських патріотичних сил, ніж це має місце в Польщі, де польське населення такого масового терору не знало. Інформації про сучасний стан в Україні подав ред. ,,Форуму" М. Малинкович, доповнив їх редактор ,,Українського слова" М. Стиранка (який, разом з о. проф. Бляхніцьким та ред. Іранеком-Осмецьким, керував нарадами зустрічі), сучасне релігійне життя в Україні коротко з'ясував І. Гвать.

Крім того з українського боку в зустрічі взяли участь ще І. Марчук та О. Власов. З польського боку варт насамперед вирахувати ряд нещодавніх діячів ,,Солідарности", як В. Ґрушецький (редактор журналу закордонних представництв ,,Солідарности" ,,Поґльонд"в Берліні), М. Млинарчик, З. Кухарчик, як і цілий ряд інших. Крім того в зустрічі взяли участь два видатні представники старшої польської еміґрації проф. А. Ю. Камінський з Гаґену у Вестфалії, і проф. Ганна Хоронжина з Брюсселі, обидвоє видатні польські вчені. При кінці на зустрічі обрано Комітет для організації світової польсько-української політичної конференції, прийнято резолюції, та постановлено скликати в недалекому майбутньому ще раз таку зустріч у ширших рамах.

На закінчення варта ще згадати, що коли прийшлося до дискусії на тему польсько-українських кордонів, то всі польські учасники цієї дискусії одноголосно підкреслювали, що сучасні польсько-українські кордони остаточні і творять базу для дальшої співпраці. Ніхто із присутніх польських учасників зустрічі, а було їх 22, не враховуючи яких 15 осіб польської молоді, яка прислуховувалася до дискусії, не висловив жадних у цій справі застережень. І це лише вказує, які великі зміни зайшли у цьому питанні серед молодої польської ґенерації. Бож вік учасників зустрічі вагався між 20 і 50 роками.

Освіта жінок у СССР

Перед революцією 1917 року у складі російського імперського студентства кількість жінок була найбільша у світі. Комуністична влада той факт замовчує. Усі ,,досягнення" в ділянці освіти жінок совєтська влада приписала тільки собі.

У 1930 році видано ,,Статистичний довідник по Ленінграді", який став бібліографічною рідкістю. У той час в Ленінґраді було найбільше вищих шкіл. Не згадуючи цифрові дані того збірника, які трудно запам'ятати, обмежимося 1913-1914 роками. Тоді жінки складали 37.2 відсотка загальної кількости петербурзького російського студентства. Серед жінок студенток були й українки. За перших 12 років існування совєтської влади кількість студенток зменшилася. Тільки після 1930 року такий стан змінився. Партія,відчуваючи брак фахівців різних ділянок життя, звернулася до жіночих резервів.

Перепис населення 1959 року показав, що на кожну тисячу населення у працездатному віці майже половина жінок мала вищу і середню освіту. А вже 1965 року по цілому СССР жінок спеціялістів з вищою освітою було 52 відсотки із середньою-62 відсотки.

Таким чином у складі фахівців у СССР інженерів, лікарів, аґрономів, педагогів і т. д. жінок було більше, як чоловіків. Останнім часом можна завважити тривожні ознаки. Кількість жінок з вищою освітою зменшується.

Якщо порівняємо ЗСА і СССР, то число студентів на десять тисяч населення в Америці більша. Але в СССР широко розвинена заочна освіта та вечірні курси, хоч наслідки того недобрі. Така освіта неповноцінна. Все таки кількість заочників у СССР все більшає.

Характер вищої освіти в СССР переважно інженерно-технічний, гуманітарні науки не в пошані.

Що торкається вищої освіти жінок, то в ЗСА студенток на десять тисяч населення більше, як в СССР і така кількість зростає. У 1950 році — 36 відсотків, 1965 році — 38.5 відсотка і такий відсоток також збільшується, а в СССР навпаки зменшується: 1950 року — 53 відсотки, 1965 року-44 відсотки.

Жінок у СССР на 20 мільйонів більше, як чоловіків, але рівних прав із чоловіками вони не мають. На вищих щаблях суспільної піраміди жінок дуже мало.

У СССР є 664.6 тисяча наукових робітників, але серед академіків і професорів є тільки 8.8 відсотка жінок. Старших наукових робітників 23 відсотки, в тому і доцентів. Молодших наукових співробітників та асистентів 51.1. Тих, які не мають наукових ступенів, 40.0 відсотка.

Кандидати у дійсні члени АН СССР — чоловіки 244, жінки — три.

Кандидати у члени — кореспонденти АН СССР — чоловіки — 48 відсотків, жінок — 11 відсотків.

Основною формою підготування наукових кадрів є аспірантура. Кількість жінок тут все зменшується. 1950 рік жінок — 39 відсотків, 1955 — 31 відсотків, 1956 — 29 відсотків. Досить нелегко пояснити зменшення кількости жінок у складі студентів університетів.

Серед працівників освіти картина така. Загальна кількість учителів початкових, неповних і повних середніх шкіл на початку 1965-66 шкільного року була 2,251 тисяч, з них жінок 1,558 тисяч. Директори середніх шкіл — жінки 21 відс., початкових шкіл 74 відсотки. Вчительок 9-11 кляс — 68 відсотків, 5-8 кляс — 75 відсотків, 1-4 кляс — 87 відсотків.

Література і видавництва. Письменників, журналістів, редакторів (жінок) 35 відсотків. Коректорів, технічних редакторів 82 відсотки.

1967 року в Спілці письменників СССР було 6,609 осіб. З них жінок — 698.

Торгівля і суспільне харчування. Торгівля. Завідуючі канцеляріями і базами (складами) — 26 відсотків жінок.

Завідуючі торговельними ,,точками" — малими крамницями — 49 відсотків, крамарки 85 відсотків.

Харчування: директори — жінки харчівень і ресторанів 53 відсотки, кухарки 88 відсотки, кельнерки 98 відсотків.

І тут знайома картина. Чим вище професійне становище, тим менше жінок.

У колгоспах, колгоспних бриґадах рядові робітники жінки, бриґадири обов'язково чоловіки.

У Російській федерації директори совхозів жінок 1 відсоток, голів колгоспів 2 відсотки.

У СССР в період ,,будови комунізму" виявляється тенденція погіршення суспільного становища жінки, зниження їхньої ролі в усіх ділянках життя Совєтського Союзу.

КМ

Зенон Городиський

ПЕРЕД ЧЕРГОВОЮ СЕСІЄЮ КУППО

Починаючи із 1979 року, кожного року в грудні відбуваються звичайні сесії Конференції Українських Партій і Організацій (КУ—ППО) з метою виміни інформацій про важливі події у нашому житті в діяспорі і в Україні, узгіднювання спільного становища у важливих справах нашої визвольної політики та координації спільних виступів назовні. На сесіях беруть участь такі політичні партії і організації: ОУН, ОУН-З, УРДП, УСП, СЗСУ-Селянська Партія, УНДО, Рада Прихильників УНР, нереґулярно СГД і СВУ, а також час від часу обсерватори деяких політичних середовищ і політичних формацій. Секретаріят КУППО висилає запрошення до всіх політичних середовищ та установ, навіть і тих, які, хоч були запрошені, від початку заіснування КУ—ППО на ніякій сесії не брали досі жадної участи. Їх запрошується постійно із тією метою, щоб їм пригадати, що їхня участь побажана, як кожного українського політичного чинника-із метою знайдення спільної мови у спільних усім нам справах.

Сьогодні пригадаємо ширшим колам нашої громади дещо про історію виникнення КУППО. її завдання та дотеперішню діяльність. Почин до створення якогось форуму для зв'язку між всіми політичними організаціями дав голова ПУН-у сл. п. д-р Денис Квітковський, який звернувся до проводів всіх політичних середовищ окремим листом 16-го серпня 1978 року. Потреба такого почину була зумовлена наслідками кризи в Державному Центрі УНР у зв'язку із розв'язанням президентом УНР Миколою А. Лівицьким Української Національної Ради, а зокрема у зв'язку із невідрадним положенням в Україні. Отож після того, коли останні і енерґійні заходи Первоієрарха УАПЦ Митрополита Мстислава і голови ПУН-у д-ра Дениса Квітковського запобігти розв'язанню УНРади не увінчались успіхом,ОУН виступило із ініціятивою створення якогось форуму для контакту. У своєму листі до голови політичних партій і організацій голова ПУН-у, запрошуючи їх на спільну нараду, писав:

> ,,Провід організації не трактує цієї наради, як форуму консолідації нашого життя. Радше тому, що такої консолідації ще немає,ми виходимо з цією ініціятивою, залишаючи до вирішення учасникам наради чи у майбутньому такі наради будуть продовжуватися.і чи вони накреслять конкретні рамці чи плятформу для контакту, співпраці чи координації наших зусиль у спільних нам справах".

Реакція відповідальних діячів проводів українських політичних середовищ була в основному позитивна, навіть зі сторони тих, які хотіли з'ясувати свою відмову від участи, формулюючи її дуже дипломатично, проте не переконливо. Бож які дійсно серйозні причини для відмови від співпраці можна подавати, коли наша нація на рідних землях перебуває у стані найбільшої небезпеки за час усієї своєї історії?

На першій зустрічі політичних партій і організацій, що відбулася 18-го листопада 1978 року всі учасники одночасно ствердили, що тільки об'єднана і координована дія усіх самостійницьких сил на чужині може стати великою моральною підтримкою і допомогою нашому народові на рідних землях. Погодившися із фактом, що об'єднання усіх сил натрапляє на великі труднощі, учасники цієї першої конференції, однак, підкреслили, що таке об'єднання тільки тоді дасть реальні наслідки, коли воно буде побудоване на взаємному довір'ї, пошануванні думки політичного противника і його праві мати відмінну концепцію відносно методів і засобів, які ведуть до спільної мети т. є. привернення української самостійної і соборної держави. На цій же першій установчій конференції ствердженo, а пізніше проголошено в пресі, що КУППО не є і не має заміру бути політичним центром, але форумом для

(Продовження на стор. 4)

МІСЬКІ РЕЧНИКИ Дітройту стараються, щоб конвенція Демократичної партії відбувалася тим разом у цьому місті, яке найбільше постраждало від інфляції і рецесії і де число безробітних переходить 13 відсотків. Дітройтські демократи вважають, що конвенція демократів у Дітройті мала б куди більший моральний успіх, як, наприклад, в Лос Анджелесі.

ДЕЯКІ КОНҐРЕСМЕНИ і сенатори були здивовані і заскочені заявою президента Роналда Регена, що він плянує найменувати віцепрезидента Джорджа Буша координатором боротьби Уряду проти нелеґальної торгівлі наркотиками. Найбільш здивованим був сам віцеплрезидент, якому ще й досі нічого не було сказано про його нову функцію.

Василь Ящун

ФОНЕТИЧНИЙ ОПИС УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В АНГЛОМОВНОМУ ВИДАННІ

Ivan Zilyns'kyj: A Phonetic Description of the Ukrainian Language, translated and revised according to the author's emendations by Wolodymyr T. Zyla and Wendell M. Aycock, Harvard Ukrainian Research Institute, Cambridge, 1979, IX, 212 pp.

Це англійський переклад книги ,,Opis fonetyczny język̨a ukrainskiego", автором якої є Іван Зілинський,визначний український філолог, доцент Ягайлонського університету (1926-1931), згодом надзвичайний професор (1931-1938) і звичайний професор від 1938 року до упадку Польщі. Ця книга — це плід 25-літньої дослідницької праці Зілинського, а її переклад на англійську мову з багатьма супровідними додатками і примітками — це праця, якій проф. Володимир Жила при співпраці проф. Венделла Ейкока і проф. Павла Маґочого присвятив майже десять років.

До Зілинського не було систематичного і докладного опису української звучні згідно з науковими нормами. Першу наукову спробу в цій ділянці зробив був Оляф Брок у своїй праці ,,Slavische Phonetic" (1911), однак фонетичний опис української мови в ній не був задовільний. Він спирався лише на вимову самого Зілинського і на діялектичні дані переважно прикордонної зони. Тому його опис трохи викривлює вимову освічених мовців Галичини і зовсім не віддзеркалює вимови освічених українців, що жили в околиці Дніпра, та вимови народних говорів тих же околиць. Праця Броха була вихідною базою для досліджень Зілинського і послужила Зілинському скромним моделем для його власної праці, в якій він опирався на власні досліди і досліди інших учених.

Бібліографія праць, що їх Зілинський цитує, обіймає 101-ну позицію. В описі східньої мови України він посилається на досліди Олени Курило, Всеволода Ганцова, Григорія Голоскевича, Володимира Ярошенка, Олекси Синявського й інших. Він також розглянув праці польських науковців: К. Ніча, Т. Бенні, Я. Янова, Я. Розвадовського і Л. Сплавінського. Зілинський можна сказати, дав перегляд і критику всіх важливих наукових дослідів про звучню української мови до 1930 років. Він уважно розглянув прикордонні зони і місцевості, в яких українська мова де в чому змінилась під впливом словацької, польської, російської або білоруської мов. Цей підхід ілюструє його аналіза паляталізації: ,,...щодо степеня паляталізації, то українська мова займає перехідне місце між російською, білоруською і польською мовами".

Зілинський зробив опис усього інвентаря основних звуків (фонем) і їх варіянтів на всій українській мовній території першої чверти нашого століття. Ця праця становить собою найвичерпніший опис вокалізму і консонантизму, їх фізіологічно-акустичних властивостей і звукових сполучень, їх клясифікацій і закономірностей звукових змін згідно з їх географічним розміщенням, тобто на основі даних лінгвістичної географії. Своєю працею Зілинський поставив вивчення фонетичних рис української мови на науковий ґрунт.

Спочатку ця праця була написана українською мовою у вужчому обсязі і Зілинський хотів її видати, але ні львівські, ні київські друкарні не мали скомплікованого лінгвістичного шрифту, потрібного для друку такої праці. Тому Зілинський переклав її на польську мову, зробив ще багато додаткових досліджень згідно з вимогою Комітету лінгвістики Польської Академії Мистецтв і Наук і її видано як 19-ий том цього Комітету лінгвістики в 1932 році.

Англійський переклад цієї праці зроблено на основі особистого примірника проф. Зілинського, що його дав проф. Жилі син автора, д-р Орест Зілинський. Цей примірник знаходиться тепер у бібліотеці Гарварду. У цьому примірнику є — як каже проф. Жила - багато поправок, доповнень, викреслювань і т. п з нерідкою заміною польських лінгвістичних термінів українськими, з чого можна догадуватись, що Зілинський мав намір видати цю працю українською мовою. Чимало змін віддзеркалюють також його пізніші досліди, уже після того, як книжка була видана, наприклад, до деяких пунктів він додав бібліографічні довідки з 1949 року. Також деякі вставлені приклади і географічні посилання вказують, що він їх набув пізнішим додатковим дослідженням. Його зауваження на полях книжки доказують, що він, мабуть, не був зовсім вдоволений польським варіянтом праці. Мається враження, що Зілинський не правив коректури, а робив її проф. Ніч або інші польські вчені; вони і внесли зміни, про які Зілинський не знав, і ці зміни він опісля виправляв у своєму особистому примірнику. Явним прикладом цього може бути коректа, що її він зробив у фразі ,,польські лемки і замішанці", замінюючи слово ,,польські" словом ,,галицькі". Він також не погоджувався з уживанням назви ,,малоруси", замість правильної ,,українці". В одних випадках він викреслював матеріял, що його він уважав за помилковий, в інших — зміняв факти відносно лінгвістичних прикладів і географічної характеристики. У переклад Жили і Айкока всі ці зміни внесено, і таким чином собою він становить виправлене видання на основі власноручної авторської коректури.

Крім цих виправлень перекладачі внесли ряд доповнень і удосконалень технічного порядку згідно з сучасною стандартною лінгвістичною практикою. Дали своє десятисторінкове введення, бібліографію праць Зілинського, яка охоплює ,,Правописні правила", прийняті Науковим Товариством ім. Шевченка, чотири видання ,,Українського правопису", ,,Карту українських говорів" та 39 обширних статтей, з яких деякі видано окремими випусками або конспектами. У бібліографію включено також багато рецензій учених на праці Зілинського і подано окремо бібліографію писань інших учених про нього (Курило, Кисілевський, Пшепюрська-Овчаренко і ін.). Зберігаючи оригінальний формат тексту, перекладачі переробили вид і спосіб виносок та змінили деякі лінгвістичні терміни більше усучасненими. Змінили також польський правопис багатьох особистих імен і назв місцевостей, реконструюючи оригінальний правопис тих назв, що стосуються інших національностей або мов. Для перевірення правильности цього правопису перекладачі вдавались до правопису цих слів в інших працях того часу. Для прояснення окремих пунктів у різних місцях вони вставили правильні примітки. Усю частину про ,,сандгі"

(Продовження на ст. 4)

П. Тарнавського...

(Продовження зі стор. 1)

ра Яціва до відчитання протоколу; відтак слідували звіти з діяльности Управи Окружного Комітету. За діяльність Управи звітували голова П. Тарнавський, секретар мгр Василь Колінко і скарбник Іван Данківський; за Контрольну комісію звітував мгр Іван Скочиляс.

Голова П. Тарнавський у своєму звіті обширно інформував про многогранну працю Округи у всіх її ділянках. Він висловив подяку всім відділовим урядовцям за гармонійну співпрацю в звітовому часі. Відтак хронологічно подав важніші дати про відбуття нарад як Управи, так і всіх відділових представників. Він пригадав, що 2-го травня 1982 року відбулася спеціяльна нарада 44-ох конвенційних делегатів з Округи. Під час 30-ої Конвенції в Рочестері делегати відбули спеціяльну нараду, де вирішено підтримувати кандидатів Округи. 30-та Конвенція була доброю для Округи, тому що обрано додатково двох членів Головного Уряду, а саме головного організатора С. Гавриша і головного радного В. Пастушка. В дальшому він інформував, що заходом Округи 15-го серпня відбуто надзвичайно вдалий „Союзовий День", який приніс не лише моральний, але і поважний фінансовий зиск. Він згадав про відбуті організаційні наради, сполучені з секретарським курсом 16-го жовтня м.р. Також інформував і про те, що з касиром І.Данківським та імпрезовим референтом Андрієм Кушніром брали участь в ювілейних святкуваннях 70-річчя 347-го Відділу в Милвилі, Н.Дж. Говорячи про організаційні справи, голова з підкресленням заявив, що Філядельфійська Округа в звітовому році мала придбаних 427 нових членів і тим самим вже 19-ий раз є чемпіоном, що всі відділи, приналежні до Округи, мали придбаних членів, при тому він висловив подяку головному радному В. Пастушкові, який придбав 51 члена в 1982 році. Відтак він подав всіх тих союзовців, що придбали по 10 і більше членів, а саме: секретарка 269-го Відділу Христина Фуга-Ґербері придбала 35 членів; секретар 32-го Відділу мгр В. Яців — 28 членів; головний радний І. Одежинський — 26 членів; секретарка 347-го Відділу Дарія Цапар — 25 членів, секретар 216-го Відділу інж. Б. Одежинський — 15 членів; секретар 173-го Відділу Петро Щерба, секретар 237-го Відділу Михайло Крика і секретар 375-го Відділу П. Тарнавський придбали по 12 членів; а по 10 членів придбали секретарі: Андрій Кушнір, Теодор Дуда, І. Книгницький та касир 375-го Відділу І. Данківський і голова 422-го Відділу Юрій Будерацький. Кінчаючи звіт, голова висловив подяку всім, що придбали нових членів.

Секретар Округи мгр В. Колінко інформував, що в звітовому часі відбуто дев'ять засідань Управи і чотири ширші наради. Про фінанси звітував скарбник І. Данківський. За його словами, загальні обороти Округи виносили 12,770.54 долярів, що є доводом праці Округи. Він з признанням висловився про відбутий „Союзовий День", чистого доходу з якого було понад 2,000 долярів. З обширного звіту скарбника присутні довідалися, що заборгування Округи за Дім виносить 6,400 долярів. Кінчаючи звіт, І.Данківський висловив подяку головному радному В. Пастушкові за поважну фінансову поміч під час „Союзового Дня" Округи.

За Контрольну комісію звітував голова мгр І.Скочиляс, інформуючи, що проведено контролю книговодства касира і секретаря. Виявлено, що касир І. Данківський як фаховий книговод вів усе взірцево. Також знайдено в найкращому стані всі протоколи, писані секретарем Округи. При тому він висловив признання від Контрольної комісії членам Управи за вклад праці в Окрузі, за вдержання Дому, за жертвенну працю голови П. Тарнавського, касира І. Данківського і секретаря мгра В. Колінка. В імені Контрольної комісії він вніс внесок на уділення уступаючій Управі абсолюторії з признанням, що й було зроблено.

По звітах були запити до членів Управи та дискусія, а відтак приступлено до вибору нової Управи й Контрольної комісії на 1983 рік. Управу обрано в складі: Осип Бакай — почесний голова; П. Тарнавський — голова; інж. І. Скіра, П. Щерба і Ф. Петрик — заступники голови; мгр В. Колінко — секретар; І. Данківський — касир; інж. М. Нич — референт звязків; І. Книгницький — організаційний референт; А. Кушнір — імпрезовий референт; з Уряду до Управи входять: д-р Б. Гнатюк, головний контролер УНС, та І. Одежинський і В. Пастушок, головні радні; члени Управи і о. митрат М. Борисенко, д-р І. Скальчук, Д. Цапар, Анна Яремко, Катерина Панчишін, М. Коженьовський, Ю. Богачевський, В. Євтушенко, мгр Б. Артимишин, М. Голінко, І. Бабяк, М. Майчук, І. Васюрко, Я. Козел, Й.Хома, Д.Федорійчук, М. Луців, М. Ґлова, Я. Лебідь, Ф. Сущик, Т. Дуда, Ю.Будерацький. Р. Беднарський і О.Стороженко. Контрольна комісія: мґр І. Скочиляс, голова, та М. Мартиненко, мгр В. Яців, інж. Б. Одежинський і проф. В. Винницький, члени.

Після голосування до слова був запрошений С.Гавриш, який в першу чергу привітав новообрану Управу у проводі з головою П. Тарнавським, а відтак висловив в імені Екзекутивного Комітету подяку й признання за надзвичайно гарні організаційні успіхи Округи в звітовому році. Також коротко промовляли головні радні І. Одежинський і В. Пастушок. Відтак голова президії д-р Б.Гнатюк запросив до слова головного промовця, заступника головного предсідника УНС д-ра Мирона Куропася. Представляючи його, пригадав присутнім, що д-р М. Куропась знаний українській громаді колишній дорадник в етнічних справах Джералда Форда.

Подякувавши за оплески, д-р М.Куропась заявив, що це його перша поїздка до союзової громади Філядельфії а оглянувши власний Дім Округи і почувши звіти членів Управи, він гордиться тим, що Округа здобула знову першенство. Д-р М. Куропась відійшов від традиції членів Головного Уряду, які при таких оказіях докладно інформують про всі ділянки союзової праці. Промовець згадав про працю піонерів, які в невідрадних обставинах працювали, але при тому пам'ятали про свої установи та церкви. Він також згадав 1933 рік, коли в Америці була велика депресія, але Союз не тратив членів. Говорячи про організаційні успіхи деяких братських союзів, д-р М.Куропась вказав на карпаторуський союз „Соєдиненіє" і на Синів Норвегії. За його словами, ті організації зростають в членстві, не зважаючи на те, що до них не прибуває нова еміграція з Европи.

Відтак д-р М. Куропась інформував про те, що в стейті Іллиной існує Товариство етнічної освіти, членом якого є УНСоюз. Заходом того Товариства в Чикаго відбулася зустріч з представниками 20-ох етнічних груп. Господарем зустрічі був УНСоюз, який був репрезентований д-ром М. Куропасем. Під час зустрічі був висвітлений фільм УНС „За стерном долі", а при тому д-р Куропась познайомив присутніх з історією України, де найбільшу увагу звернув на роки 1932-1933, коли Москва штучним голодом виморила понад 7 мільйонів українців. Всі присутні висловили співчуття і написали листи до головного предсідника УНС д-ра Івани Флиса, які були поміщені в „Українському Тижневику". Згадуючи „Тижневик", він висловив признання редакторові Ромі Гадзевич за надзвичайно вміле підбирання матеріялів до публікування. Він заявив, що „Тижневик" є гордістю УНСоюзу, і вся українська молодь повинна його читати. Говорячи про фільм „За стерном долі", д-р Куропась інформував, що він в Чикаго й околиці цей фільм висвітлював в церковних залях і інших установах, при тому дораджував і філядельфійцям також його висвітлювати.

Після доповіді д-ра М. Куропася було ряд запитів, а відтак конструктивна дискусія, в якій слово забирали: мгр І. Скочиляс, інж. Б. Одежинський, М. Луців, Д. Цапар, мґр Б. Артимишин, інж. М. Нич, мгр В. Яців, Михайло Мізак і інші. Вичерпні відповіді отримали від д-ра М. Куропася.

У внесках зібрані схвалили, щоб Округа виплатила 250 долярів як дотацію на Український Освітньо — Культурний Центр і 100 долярів на УСО „Тризуб". Також затверджено плян праці Округи на біжучий рік, а саме в першу чергу виконати квоту нових членів на 100 відсотків і відбути „Союзовий День" 14-го серпня, присвячений роковинам видань Союзу.

Перед закінченням нарад головний організатор С. Гавриш інформував присутніх, що Округа, виконавши свою квоту на понад 100 відсотків і придбавши найбільше число нових членів в звітовому році, заслужено отримує спеціяльну почесну плякету. Також така плякета належиться і за те, що всі 40 відділів мали придбаних членів. Для вручення плякет голові Округи П. Тарнавському він запросив д-ра М. Куропася та інших присутніх членів Головного Уряду.

Також вручено відповідну плякету „зірці" Філядельфійської Округи Дарії Цапар, секретарці 347-го Відділу за те, що зайняла друге місце в Клюбі продажу найвищої суми забезпечення між всіма жінками-секретарками. При тому вручено їй золоту відзнаку за відновлення членства в „Клюбі Заслужених Союзовців". Такі самі відзнаки також вручено головним радним І.Одежинському і В. Пастушкові за відновлення членства в згаданому Клюбі.

Переобраний голова Округи П. Тарнавський, кінчаючи наради, висловив всім подяку за довір'я, а відтак запросив всіх до смачної перекуски-гостини, що її приготовили члени Управи.

РІЧНИЙ ДУХОВНИЙ КОНЦЕРТ

Клифтон, Н.Дж. — Заходами Української Православної Ліґи — Округи Ню Йорку і Ню Джерзі тут в неділю, 10-го квітня ц.р., о год. 3-ій по полудні в церкві св. Вознесіння, при 655 Брод вулиці, відбудеться річний духовний концерт. Участь в концерті візьмуть сім церковних хорів, які виступатимуть індивідуально, а в кінцевих точках всі разом; усіх учасників 120 осіб. Чистий дохід призначений для виховання української молоді при церкві.

Св.п. д-р Юліян Євген Рабій

Двадцятого листопада 1982 року у соняшну осінню днину на цвинтарі св. Володимира Великого в Ютиці похоронили „у землю глибоко" тіло д-ра прав Юліяна Євгена Рабія, воїна визвольних змагань в рядах УСС і УГА.

Після похоронних Богослужб прощав покійного побратима інж. Петро Ярмак, подякувавши йому, що до кінця свого життя був усусусом, жив тими великими ідеями і старався їх передати молодшим".

Проспівали журавлину пісню... „гине, гине в сірій мряці, слід по журавлях".

Вже так небагато залишилося в живих поміж нас тих, що йшли „у лузі піднімати Червону Калину".

Д-р Юліян Євген Рабій

17-го листопада 1982 року залишив ряди живих свідків Великого Змагу, д-р прав Юліян Рабій. Маючи в руках життєпис Покійного, що його ще далеко перед відходом у вічність написав, подам кілька дат родинного життя і життєвеге шляху д-ра Ю. Рабія.

Юліян Євген народився 5-го січня 1894 року в Самборі, Україна. Його батьки — о. крилошанин Франц і Юлія (з Побуг Несторович) Рабії.

Виростав і виховувався у великій родині о. пароха Самбора. Було їх 6 братів і 7 сестер. Дбали про них батькі і всі (крім одного, що помер дитиною) закінчили університетські студії чи учительські семінарії. Покійний закінчив народну і середню освіту (гімназію) в Самборі матурою в 1912 році.

Студіював і закінчив (з перервами із-за війни) право у Львові і Відні. В 1914 році пішов з Українськими Січовими Стрільцями „піднімати Червону Калину". В рядах УСС, а опісля в УГА перебув цілу воєнну хуртовину, аж до відомого кінця. 14-го квітня 1919 року був поранений у боях під Бережанами. Після перебування у шпиталі в Кам'янці Подільському й видужання він повертається до свого полку. Переходить Збруч річку, плямистий тиф, і — знову шпиталь УСС в Ялтушкові коло Бару. Після видужання Команда УСС висилає поручника Юліяна з відділом Січових Стрільців до Одеси. Перед великодніми святами в 1920 році він попадає у большевицький полон і чудом, як сам у життєписі пише, рятується з відомої „масакри галичан" на товаровій станції в Одесі. Там загинуло біля сто вояків наших, біля півтисячі поранених, недостріляних попало в одеську тюрму. Між ними був от. Букшований, пізніше розстріляний в Москві. Отамани Бубеля і Гарабач були розстріляні в Одесі.

Влітку 1920 року полонених в'язнів перевезли большевики до Харкова, пізніше до Києва, потім до Кам'янця Подільського, де 27-го вересня, на Чесного Хреста, вдалося Юліянові вирватися і щасливо добрести до родинної хати в Самборі.

„Я вийшла з хати,- оповідала мені його сестра Дарка Байдуник — до нас іде якийсь вояк в шинелі, зарослий, змучений. Я впізнала брата й радісно крикнула... Яка велика радість була в нашій хаті".

Вже за Польщі закінчив студії прав, вступив до адвокатської палати 26-го липня 1926 року одружився з Ярославою дочкою о. Николая і Августини Ґарбовських.

Господь благословив їх сином Богданом (нині інструктором в Ютицькому коледжі).

За часів польської окупації адвокат д-р Юліян боронив перед судами членів Пласту й ОУН.

В 1944 році залишив він свій рідний край. Замешкав в Ляндсгуті. Тут був правним дорадником для українців перед німецькими судами. Крім професійної адвокатської праці,Ю. Рабій був добрим організатором молоді в Самборі: спортове Товариство „Сокіл", організував бібліотеку „Книжка". Був також любителем музики, був дириґентом духової оркестри „Бандурист" в Самборі, що мала 32музиканти.

В 1951 році переїхав він з дружиною і сином до Америки і поселився в Ютиці. Там включився в громадську працю при парафії св. Володимира Великого. Був також членом НТШ, ОбВУА, „Бойківщини". В Ютиці належав до УНС і „Провидіння". Тут же організував Українське Вільне Козацтва . Ветеранські організації піднесли д-ра Рабія до почесного ступеня полковника. В архіві сина Богдана зберігається вісім різних хрестів заслуги від УСС, УГА, УНРади, Українського Вільного Козацтва.

В Ютиці він присвятив багато часу на писання споминів, що їх друкували „Свобода" „Америка", збірники „За волю України" „Бережанська Земля", „Вісті Комбатанта", „Літопис Бойківщини" й інші.

Окремим виданням вийшла його монографія „Самбірська Богородиця". Покійний був побожним практикуючим християнином, поклонником Пречистої. Монографію, присвячену Блаженнішому, видав Комітет будови нової стилевої церкви в Ютиці, як дар Покійного на будову церкви.

23-го жовтня 1972 року св.п. Ю. Рабій захворів. Вилив крови до мозку, параліч, і тільки, як казав, „завдяки опіці Матінки Божої Самбірської і лікарським старанням шваґра д-ра Богдана Ґарбовського прожив ще 10 літ".

20-го листопада були величаві похорони. Приїхала родина Покійного: три сестри з чоловіками, дітьми дальша родина і велике число вірних ютицької парафії.

Заупокійну Літургію служили отець парох крилошанин Богдан Смик і о. Йосиф Лукашевич. Проповідь-прощальне слово виголосив о. парох, що був 30 останніх літ духовником Покійного.

Згадав він про всі його заслуги, передав слова потіхи дружині Ярославі, синові Богданові, синовій Ірені (Топольницькій) і внукам Миросеві й Христині та іншій родині.

Добра і вічна пам'ять про Покійного залишиться серед нас.

Приятель

Концерт у домі для старших

Ось уже від декількох років парафіяльний хор церкви Святого Вознесіння у Мейплвуді, Н.Дж., де настоятелем є о. Іван Наконечний, відвідує старших і немічних осіб у будинку для старших віком громадян „Вайт Гавз" в Оранджі , Н. Дж., вносячі в душі мешканців цього будинку, хоч хвилево, розраду і задоволення.

І так, в неділю, 6-го лютого, ц.р., по обіді, коло 20 хористів під керівництвом старости Івана Самчука прибули до будинку „Вайт Гавз", де їх мило зустріла адміністраторка будинку Беркович.

У просторій залі будинку, де вже їх чекало коло 75 осіб різного віку жінок і чоловіків від 65-ти і до 102 років, був і 96-річний вояк Армії УНР Іван Ціско.

Ставши на підвищенні, хор під керівництвом дириґента Леоніда Харченка відспівав церковні пісні зі Св. Літургії: „Херувімську", „святий Боже", „Отче наш", „Достойно є", „З нами Бог" а поскільки це був різдвяний період, то хор ще проспівав ряд колядок і щедрівок.

На закінчення о. Іван звернувся до тих старших осіб — а вони здебільшого прибули до залі на своїх спеціяльних візочках — і, нав'язав своє слово до останньої точки концерту „З нами Бог", щоб вони в цей різдвяний період були духово піднесені. І хоч старші віком і хворі, але щоб відчували присутність новонародженого Богодитятка-Ісуса Христа.

На закінчення хор проспівав на інтенцію присутніх, старших і немічних осіб „Многая Літа".

Після чого адміністраторка будинку Беркович висловила щиру подяку за відвідини їх, а присутні, хоч і не розуміли українських релігійних пісень, чи колядок, але своїм єством і завдяки слову настоятеля, який говорив до них англійською мовою, відчули божественність і красу щойно прослуханого концерту.

К.С.

Ділимося сумною вісткою, що 28-го березня 1983 року на 84-му році життя, несподівано, відійшов від нас у Вічність наш Найдорожчий ПРИЯТЕЛЬ І ЗНАЙОМИЙ, Син Волинської Землі

бл. п.

Володимир Туницький

ПАНАХИДА — в п'ятницю, 1-го квітня 1983 р., о год. 7-ій веч. в українській православній церкві св. Покрови при 12-ій вул. і Овклейн Рд. у Філядельфії, Па.

ПОХОРОН в суботу, 2-го квітня 1983 р. в 9-ій год. ранку в церкві св. Покрови у Філядельфії, Па., а опісля на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку —

ПРИЯТЕЛІ І ЗЕМЛЯКИ

Замість квітів на могилу Покійного, просимо складати пожертви на будову пам'ятника Митр. В. Липківському або Український Культурний Центр в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Ділимося болючою вісткою, що 25-го березня 1983 р. з волі Божої відійшов у Вічність заслужений дириґент хору катедри св. Володимира в Ню Йорку

бл. п. проф.

ВАСИЛЬ ЗАВІТНЕВИЧ

народжений 24-го квітня 1899 р. в с. Замісце, пов. Прилука в Україні.

Після відслуження ПАНАХИД в суботу, 26-го березня, в неділю, 27-го березня в похоронному домі П. Яреми та ПОХОРОННИХ ВІДПРАВ в понеділок, 28-го березня 1983 р. в катедрі св. Володимира та в Церкві-Пам'ятнику св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж., Тлінні Останки Покійного зложені на українському православному цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Дружина — ГАЛИНА
і Родина в Україні

В ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
Улюбленого
МУЖА, БАТЬКА, БРАТА І ДІДУСЯ

бл. п.

ОНУФРІЯ КЕКІША

ПОМИНАЛЬНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ
будуть відправлені
в суботу, 2-го квітня 1983 року
в церкві св. Юра в Ню Йорку, о год. 8-ій ранку
і в церкві св. Володимира в Ґлен Спей, Н. Й., о год. 9-ій ранку.

В смутку повідомляють:

ЕВГЕНІЯ — дружина
БОГДАН — син з дружиною ДАРІЄЮ
БОРИС — син
ПЕЛАГІЯ — сестра
УЛЯ І РОМА — внучки

Подаємо до відома Духовенства і Вірних УПЦ в США та всієї Української Громади, що 25-го березня 1983 року упокоївся в Бозі

бл. п.

проф. ВАСИЛЬ ЗАВІТНЕВИЧ

довголітній дириґент хору катедри св. Володимира в Ню Йорку і заслужений церковний діяч — голова Дирекції Наукового Богословського Інституту УПЦ в США, довголітній секретар Ради Митрополії і член Консисторії, кол. професор вищих шкіл в м. Києві, Україна.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в понеділок, 28-го березня 1983 р. в катедрі св. Володимира і у Церкві-Пам'ятнику св. Андрія, погреб на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Предстоятель Катедри св. Володимира в Ню Йорку,
Настоятель і Управа Парафії

У Мадриді...

(Закінчення зі стор. 1)

Тетяна Веліканова, багаторічний активіст оборони прав людини, була засуджена в серпні 1980 року на дев'ять років табору і заслання.

Ірина Гривніна, член Московської Робочої Комісії для розслідування використовування психіятрії в політичних цілях при Московській Гельсінкській Групі, відбуває п'ять років заслання у тяжких умовах. Вона, у шостому місяці вагітности, перебуває під натиском погодитися на аборт. Працює І. Гривніна на тяжких будівельних роботах.

Раїса Руденко, дружина голови Української Гельсінкської Групи Миколи Руденка, і

Ольга Гейко, дружина члена Української Гельсінкської Групи Миколи Матусевича, були свідками, як їхніх чоловіків покарали в'язницею і таборами. Згодом вони самі були засуджені на таку саму долю, за виступи на захист своїх чоловіків і за продовжування їхньої (правозахисної) діяльности.

Три місяці тому член Московської (Гельсінкської) Групи Тетяна Осіпова проголосила голодівку, протестуючи проти заборони втримувати зв'язок зі своїм чоловіком, в'язнем сумління Іваном Ковальовим.

Викликає занепокоєння здоров'я Галини Вільчинської, 24-річної баптистки, яка була заарештована за її релігійні переконання і діяльність в листопаді 1982 року; її чекає суд. Лише три місяці перед цим вона була звільнена після трирічного ув'язнення за навчання дітей Біблії.

Ганна Султан-Текілова, туркменка, й Ірина Ратушинська з України продовжують сумні традиції поетів, які страждали з рук совєтського уряду тільки тому, що їхні вірші сколихували совість і зворушували серця, розкриваючи правду про совєтське суспільство і людську вдачу.

Текілова перебуває в психіятричному ув'язненні понад 10 років, а Ратушинська була засуджена лише тиждень тому на сім років табору і п'ять років заслання. Це є найжорстокіший вирок для жінки — в'язня сумління — у теперішньому часі.

Ці жінки виступали на захист свободи інших і втратили свою власну, і тепер вони примушені нести жорстокість покарання.

Американська делеґація вітає кожну з цих жінок за їхній величезний вклад у процес волі, і завдяки їм одного дня Прикінцевий Гельсінкський Акт стане доречним і багатозначним вкладом всюди в осягнення миру для всіх".

Крім цього важливого документу-заяви, голова делеґації ЗСА М. Кемпелмен на одному із своїх виступів на пленарній сесії наради говорив про недавно засуджених Сендерова з Москви і поетесу зі столиці України Ірину Ратушинську.

Під час зимової сесії Гельсінкської наради в Мадриді дуже активними були Лотиська Світова Федерація, Об'єднання Рабинів Европи, інші жидівські групи і Закордонне представництво польської „Солідарности". Вони відбували зустрічі з членами різних делеґацій, влаштовували пресконференції, розповсюджували заяви і звернення. На успішній пресконференції „Солідарности", у п'ятницю, 18-го березня, був присутній також кореспондент „Смолоскипу".

У березні Мадрид відвідав український лікар з Клівленду д-р Микола Дейчаківський зі своєю дружиною. Вони мали приватні зустрічі з членами американської делеґації й іншими представниками.

Поставипи Пречисту...

(Продовження зі стор. 1)

Кікта), що охопив би всі ділянки української духовоі творчости, де могли б долучити свої праці, наукові й художні, до культурного надбання на тлі культу Св. Марії українські науковці, письменники, поети, мистці.

Управа Марійського Дослідчого Центру спочатку великої доброзичливости до цієї ідеї не виявила. Мовляв, немає фондів, не вистачає матеріялів українських для окремого відділу, технічні трудноші — не було місця в бібліотеці, не було й устаткування тощо. Г. Николишин переконувала безнастанно — аргументами науковими (до чого вона має всі дані, бо хоч не згадала нам про себе цього, але відомо з попередніх статтей у „Свободі" ред. А. Курдидика, має ця скромна жінка три дипломи та володіє шістьма мовами), переконувала послідовно впертою працею, запевненнями, що ми, українці, самі собі допоможемо — розбудуємо відділ. І, нарешті, перемогла. Дозвіл дали. Ідею про створення українського відділу — офіційно Колекції Української Маріяни — від самого початку ентузіястично підтримував ред. А.Курдидик. Допоміг він розголошенням її своїми статтями в українській пресі, допоміг проф. Галині і своїми зв'язками, ввівши її у мистецький світ.

І відгукнулося українське громадянство, почали напливати листи, експонати, різні матеріяли з різних стейтів Америки, відгукнулася навіть далека Австралія. Колекція збагачувалася, розросталася. Кореспонденція переросла межі спроможности Галини Николишин. Машинка до писання стала конечністю, а грошей не було. Прийшов з допомогою ред. А. Курдидик, що зорганізував збірку серед своїх знайомих, за зібрані гроші купили машинку до писання та інші необхідні предмети. Побачивши такий ентузіязм, таку віталь ність, Марійський Центр уже не сумнівався, що існують українці, що існує культ української Богородиці. Управа Центру виділила невеличкий фонд для Колекції Української Маріяни, на жаль, дуже скромний.

Відділ продовжує збагачуватися. Одним із найперших був Степан Кікта, що прислав том Марійної поезії о. Прийми; мистець Михайло Дмитренко подарував побільшення своїх праць; мисткиня Ніна Мудрик-Мриць - оригінали своїх Марійних праць. Є вже оригінальні твори або репродукції з ікон інших мистців, численні й прецінні інші праці. Щоб назвати усіх тих, що роблять вклад для збагачення Колекції, треба окремої статті, що, напевно, у майбутньому і появиться.

„Ми ростемо, — з неприхованим зворушенням і гордістю розповідала Г. Николишин, — але цього, осягнутого, мало. Ми хочемо скупчити в українській колекції весь наш вклад у всесвітню культурну спадщину про Пречисту. Ми хочемо надати нашому відділові характер не тільки церковно-релігійного змісту, але досягнути, щоб наш відділ став українським інформативним центром, що охопив би всі ділянки нашої духовної творчости". Доброї волі і завзяття змагатися за досягнення цієї мети не бракує ні у неї, яка тепер є керівником відділу, ані у тепер уже великого гурту людей, що жертвенно їй допомагає. Потрібні фонди. Бракує шаф, поличок й іншого устаткування, а грошей купити це немає.

Діяльність Української Колекції набирає розголосу. Ось відбулася там виставка „Пречиста в українському малярстві". Виставка ця знайшла широкий розголос в американській пресі, і такий успіх, що її кілька разів продовжувано. Відбулася і серія доповідей Г. Николишин — „Марія і Державність", ілюстрована документами та історичними картинами.

Саме тепер Колекція Української Маріяни оформлює виставку в Дейтонському університеті для інформації про нищення релігії в Україні, руйнування архітектури, релігійних звичаїв як вияву української окремішности й мистецького багатства. Представники Колекції відвідали мистця К. Шонка-Русича з пропозицією влаштувати виставку його ікон; плянуються концерти і багато інших плянів збирається зреалізувати у майбутньому керівник Колекції.

Черга тепер за широким українським громадянством, і не тільки з наукового, чи мистецького світу. Черга за кожним, хто любить Пречисту, хто прибігає під її Покров, прохає її опіки. А таких же безліч... Такої непересічної нагоди, для українців, як оця, що створилася в Марійському Центрі, проминути не можна.

Г. Николишин попередила, що всю кореспонденцію, всі матеріяли, експонати, чи грошову допомогу слід висилати із зазначенням, що це для українського фонду, щоб все це не пішло на загальне конто Марійського Центру; адреса: Marian Library, Dayton, Ohio. Att. Mrs. H. Nykolyshyn.

Прощаємося з нашою гостею, не приховуючи зворушення до цієї ентузіястки, — та всіх тих, що так щиро їй допомагають, — що свій час, зусилля і, здається, серце віддала такій шляхетній меті — дати Покровительці України належне їй місце у Всесвітньому Марійському Центрі і показати світові великий вклад українців у культурну скарбницю світу.

Фонетичний...

(Продовження зі стор. 2)

взяли із знаменитої статті Зілинського „Так зване сандгі в українській мові" (1928) і відповідно відмітили це в примітках. Цінним додатком у книзі є карта українських говорів в опрацюванні Зілинського, що її видав був Український Науковий Інститут у Варшаві в 1933 році і яку перевидав УДІГУ в 1978 році. Карту супроводять пояснювальні нотатки Зілинського (стор. 194-202). Додано теж три покажчики: особовий, географічний і тематичний (203-212) та знімок проф. Зілинського з автографом. Коротко кажучи, англійське видання „Фонетичного опису української мови" Зілинського перероблено на зразок американських лінґвістичних публікацій.

Фонетика (і ортоепія) менше стійкі, як морфологія і синтакса. Вона зміняється, то повільніше, то швидше в залежності від більших або менших змін у житті суспільної групи як носія давньої мови. Етнічне переселення цієї групи, виставлення її на безпосередній вплив мови іншої суспільної групи, особливо, коли така інша суспільна група значно численніша і посідає культурні і інші можливості такий вплив здійснювати, а також природний розвиток даної мови за її внутрішніми законами — це ті чинники, які звичайно спричиняють порушення стійкости фонетичних властивостей і ортоепії мови.

Переселення лемків польським урядом на західні окраїни Польщі після Другої світової війни, переселення совєтською владою незчисленної кількости українців на Сибір і Казакстан і поселення на їх місцях росіян, російщення усіх царин життя українського народу, особливо ж російщення шкільництва і всіх видів освітньо-культурного життя в Україні — усе це мусіло відбитись і на фонетичних особливостях української мови певної частини народу, особливо мови молодого покоління. Фонемні і морфофонемні структурні елементи мови не змінились, вони ті самі, що були й в час дослідів Зілинського, але у фонетичних рисах певні відмінності напевно заіснували у висліді вищенаведених змін. На можливість розвитку фонетичних відмінностей в системі української мови Зілинський також натякає у своїй праці. Проте, якщо навіть такі відмінні риси існують, то це ні трошки не зменшує цінности цієї праці і її взірцевого перекладу. Її цінність як історичного джерела фонетичних особливостей української мови в синхронному зрізі перших кількох десятиліть нашого сторіччя висока і унікальна. Ця праця інформує також англомовний науковий світ про основний і характерний вид самобутности української культури.

Професор Жила і його співпрацівники придбали собі заслугу за велику роботу, а УНІГУ — признання за її видання.

Поважну грошову суму на видання цієї праці дали Тексас Тек університет та Михайло й Анастазія Пирські з Ню Йорку.

Цю книжку в ціні 12 долярів 50 центів можна набути в Harvard University Press,79 Garden Street, Cambridge, Mass. 02138.

Перед...

(Продовження зі стор. 2)

виміни думок, взаємної інформації та узгіднювання спільних політичних виступів в основних питаннях української визвольної політики до того часу, доки не прийде до такого об'єднання заходами і на форумі тих леґітимно-правних інституцій, які до цього за своєю природою до нього покликані.

Саме в дусі цих основних стверджень і проходила праця КУППО від її постання восени 1978 року. Вже на першій основуючій сесії ствердженo, що „Конференція Українських Партій і Організацій являється форумом для зустрічей обміну думок та узгіднення спільних виступів назовні, і що головним завданням конференції є активна допомога українському народові на рідних землях в його затяжній боротьбі з російським большевизмом за привернення української державности та ширення ідей спротиву українського народу у вільному досі світі.

Не має змоги на цьому місці подати всієї діяльности КУППО, але для ілюстрації характеру і змісту її діяльности подамо кілька маркантних прикладів. У зв'язку з тотальним наступом русифікаційного курсу Москви в Україні, яку на мовному відтинку заплянувано на т. зв. Ташкентській конференції в 1979 році Конференція вислала до всіх учасників Гельсінкської конференції у Мадриді в 1980 році Меморандум за підписом тодішнього голови КУППО д-ра Богдана Шебунчака. До цього протестного меморандуму була залучена солідна аналітична праця відомого совєтознавця і професора політичних наук д-ра Ярослава Білінського. Також у 1980 році видано звернення до української громади в діяспорі прийти з моральною і матеріяльною допомогою представництву українського комітету для сприяння Гельсінкських домовлень, київську централю якого очолює засланий тепер Микола Руденко. Вислано також окреме звернення до всіх українців-громадян країн вільного світу брати участь у політичному житті країни свого поселення і через вибраних ними законодавців допомогти нашій справі. В квітні 1982 року КУППО проголосило заяву до становища в Україні і сумежних країнах, у зв'язку із подіями в Польщі.

Треба сподіватися, що чергова сесія КУППО, яка відбудеться у спізненому реченці, візьме під увагу у своїх нарадах і рішеннях погіршення стану в Україні та скріпить свою дію на внутрішньо-українському відтинку як також на міжнародному полі. Віримо також, що новообрана президія КУППО приступить до активнішої участи в упорядкуванні внутрішніх неполадків в громаді, а зокрема в ЗСА, неполадків, які мають неґативний вплив на все наше життя у діяспорі. І врешті не сумніваємося, що КУППО як єдине міжпартійно-організаційне форум, пригляне́ться уважно до дотеперішньої підготови до 4-го Конгресу СКВУ та від себе докладе всіх можливих зусиль, щоб ця єдина під сучасну пору репрезентація української організованої діяспори не була захитана у своїх основах противниками об'єднання і координації національних сил нашої громади.

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ОСИП МАРІНЯК, член УНС Відд. 317-го Т-ва „Запорозька Січ" в Сиракюзах, Н.Й., помер 27-го грудня 1982 року на 93-му році життя. Нар. 1890 року в Гниловодах, Галичина. Членом УНС став 1933 року. Залишив у смутку три дочки і двох синів. Похорон відбувся 30-го грудня 1982 року на цвинтарі св. Івана Хрестителя в Сиракюзах, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Микола Велич, секр.

МИКОЛА ДОКТОРУК, член УНС Відд. 423-го ім. Є.Коновальця в Чикаго, Ілл., помер 29-го грудня 1982 року на 60-му році життя. Нар. 1922 року в Зарічці, Зах. Україна. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку дружину Марію, сина Володимира, доньки Катерину, Анну, Ліду і Галину. Похорон відбувся на цвинтарі св. Андрея в Аддісоні, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Я. Берестянський, секр.

ЕВА БІЛО, член УНС Відд. 125го ім. Благовіщення в Чикаго, Ілл., померла 30-го грудня 1982 року на 76-му році життя. Нар. 12-го вересня 1906 року в Лежачові коло Ярослава, Україна. Членом УНС стала 1944 року. Залишила в смутку племінницю Ольгу Борднер із сином Тимоті. Похорон відбувся 3-го січня 1983 року на цвинтарі св. Миколая.

Вічна Їй Пам'ять!
Ґльорія Пашен, секр.

МАРІЯ ДЕТЕР, член УНС Відд. 155-го Т-ва „Запорозька Січ" в Перт Амбою, Н.Дж., померла 10-го січня 1983 року на 60-му році життя. Нар. 25-го грудня 1922 року в Ню Джерзі. Членом УНС стала в 1959 році. Залишила в смутку мужа Бредфорда, дочок Ліду, Донну і Памелю Бредфорд. Похорон відбувся 15-го січня 1983 року на цвинатрі в Говілон, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Меланія Льоренс, секр.

ОЛЬГА ВОТОВИЧ, член УНС Відд. 125-го ім. Богоявлення в Чикаго, Ілл., померла 4-го лютого 1983 року на 79-му році життя. Нар. 17-го березня 1903 року в Чикаго, Ілл. Членом УНС стала в 1951 році. Залишила в смутку синів Юрія і Тому. Похорон відбувся 7-го лютого 1983 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаго, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Ґльорія Пашен, секр.

АДЕЛІНА БАБІЙ, член УНС Відд. 125-го ім. Богоявлення в Чикаго, Ілл., померла 7-го лютого 1983 року на 81-му році життя. Нар. 19-го вересня 1902 року в Долині, Україна. Членом УНС стала 1948 року. Залишила в смутку доньку Емілію Медвецьку. Похорон відбувся 9-го лютого 1983 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаго, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!
Ґльорія Пашен, секр.

ЛЕСЯ СЛОБОДЯН, член УНС Відд. 353 Т-ва „Запорозька Січ" в Ню Бранзвику, Н. Дж., померла 2-го лютого 1983 року на 22-му році життя. Нар. 1961 року в Едісоні, Н. Дж. Членом УНС стала в 1966 році. Залишила в смутку батьків Марію і Михайла, сестри Соню і Віру з мужем Юрієм Попелем та дітьми. Похорон відбувся 5-го лютого 1983 року на цвинтарі св. Андрія в Савт Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Д. Оріховська, секр.

СТЕПАН ФЕДИШИН, член УНС Відд. 407-го ім. Кардинала Йосифа Сліпого в Торонто, Онт., помер 2-го лютого 1983 року на 60-му році життя. Нар. в серпні 1923 року в Комарні, Україна. Членом УНС став 1967 року. Залишив у смутку дружину Марію і п'ятеро дітей. Похорон відбувся 8-го лютого 1983 року на „Йорк Семетері" в Торонто, Онт.

Вічна Йому Пам'ять!
В.Шаран, секр.

ПЕТРО МИХАЙЛИШИН, член УНС Відд. 161-го ім. св. Василія в Еймбриджі, Па., помер 28-го січня 1983 року на 90-му році життя. Нар. 5-го травня 1893 року в Зах. Україні. Членом УНС став 1938 року. Залишив у смутку дружину Розалію, три доньки і сестру Теклю Паліщат. Похорон відбувся 29-го січня 1983 р. на цвинтарі свв. Петра і Павла в Еймбриджі, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Н. Джула, секр.

БОГДАН НАЙДА, член УНС Відд. 347-го Т-ва „Запорізька Січ" в Миллвіллі, Н.Дж., помер 2-го лютого 1983 року на 58-му році життя. Нар. в 1924 році в Філядельфії, Па. Членом УНС став в 1962 році. Залишив у смутку дочку Аделю-Анну Мессі, і дві сестри Доцю Найду і Анну Клем. Похорон відбувся 5-го лютого на цвинтарі свв. Петра і Павла в Миллвіллі, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Дарія Цапар, секр.

ГАЛИНА ЦІНЦІРУК, член УНС Відд. 239-го ім. св. Юрія в Філядельфії, Па., померла 7-го лютого 1983 року на 62-му році життя. Нар. 1921 року в Україні. Членом УНС стала в 1956 році. Залишила в смутку мужа Михайла, сина Миколу і синову Тересу та дальшу родину в Україні. Похорон відбувся 14-го лютого 1983 року на цвинтарі Св. Мрії у Факс Чейсі, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар.

ІВАН ЖЕРУХА, член УНС Відд. 158-го ім. Б.Хмельницького в Брукліні, Н.Й., помер на 59-му році життя. Нар. 1924 року в Бошні Долішній, Україна. Членом УНС став в 1964 році. Залишив у смутку дружину Ольгу, брата Михайла з родиною і сестру Анну з родиною в Польщі і сестру Ольгу з родиною в Україні. Похорон відбувся 15-го лютого 1983 року на цвинтарі св. Духа в Гемптонбургу, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Управа.

ПАВЛИНА ІВАНИШИН, член УНС Відд. 94-го ім. Маркіяна Шашкевича в Гемтремку, Мич., померла 13-го лютого 1983 року на 81-му році життя. Нар. 5-го червня 1902 року в Україні. Членом УНС стала1939 року. Залишила в смутку синів Степана і Івана Заяців, дочок Еленор Малишек і Дольорес Шалавило, вісім внуків і шість правнуків. Похорон відбувся 16-го лютого 1983 року на цвинтарі „Вайт Чепел" в Трой, Мич.

Вічна Їй Пам'ять!
Роман Татарський, секр.